

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА
Кафедра кримінального процесу і криміналістики

Затверджено
на засіданні кафедри кримінального
процесу і криміналістики юридичного
факультету Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2023 року)

Завідувач кафедри _____ проф. Бобечко Н.Р.

Силабус навчальної дисципліни

**«ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ УЧАСНИКІВ
ДОСУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ»**

освітньо-професійна програма	«Право»
рівень вищої освіти	другий (магістерський)
код та назва галузі знань	08 «Право»
код та назва спеціальності	081 «Право»
вид дисципліни, шифр	вибіркова ВК 4.10

Юридичний факультет

СИЛАБУС
спеціального курсу
«ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ УЧАСНИКІВ ДОСУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ»
2023/2024 навчального року

Назва курсу	Забезпечення прав учасників досудового провадження
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Січових Стрільців, 14
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет кафедра кримінального процесу і криміналістики
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	08 Право 081 Право
Викладачі курсу	Бойко Володимир Петрович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу і криміналістики
Контактна інформація викладачів	volodymyr.boyko1@lnu.edu.ua https://law.lnu.edu.ua/employee/bojko-volodymyr-petrovych
Консультації по курсу відбуваються	Відповідно до графіку перебування на кафедрі (вул. Січових Стрільців, 14, ауд. 510). Консультації в день проведення лекційних (практичних) занять відбуваються за попередньою домовленістю. Також можливі он-лайн консультації через Zoom або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на Viber чи електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://law.lnu.edu.ua/course/zabezpechennia-prav-uchasnykiv-dosudovoho-provazhennia
Мова викладання	Українська
Політика навчальної дисципліни	Відвідування занять є важливою складовою навчання. Студенти зобов'язані відвідувати заняття. Пропущені практичні заняття студенти повинні відпрацювати. Студенти зобов'язані дотримуватися визначених строків для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час занять в цілях, не пов'язаних з навчанням, забороняється.
Вимоги академічної доброчесності	Вивчаючи цей курс, студенти погоджуються виконувати вимоги принципів академічної доброчесності: <ul style="list-style-type: none"> – вирішувати завдання самостійно, без допомоги сторонніх осіб; – надавати для оцінювання лише результати власної роботи; – не вдаватися до кроків, що можуть у нечесний спосіб покращити власні результати навчання чи погіршити (покращити) результати інших студентів; – жодним чином не публікувати відповіді на питання, що ставляться в рамках дисципліни; – роботи студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фальсифікація джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу плагіату чи обману.

	Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Інформація про курс	Дисципліна «Забезпечення прав учасників досудового провадження» розроблена так, щоби студенти здобули знання та навички, необхідні для практичної реалізації норм, що регламентують процесуальний статус учасників кримінального провадження на досудовому розслідуванні. З огляду на це, у курсі розглядаються як концептуальні основи статусу зазначених суб'єктів, так і прийоми, засоби, що забезпечують безпосереднє застосування набутих компетентностей.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Забезпечення прав учасників досудового провадження» покликана виробити у студентів уміння вирішувати сучасні проблеми, пов'язані з гарантіями процесуального статусу учасників кримінального провадження на досудовому розслідуванні, виявляти недоліки правового регулювання, аналізувати правозастосовну практику, формулювати власні правові позиції з означеного напрямку; сформулювати практичні навички під час здійснення суб'єктами досудового провадження гарантованих їм законом прав та виконання покладених на них процесуальних обов'язків.
Мета та завдання курсу	<p>Метою вивчення дисципліни «Забезпечення прав учасників досудового провадження» є поглиблене вивчення студентами процесуального статусу учасників досудового провадження, гарантій реалізації, охорони та захисту їх прав та законних інтересів на досудовому розслідуванні і основних напрямків вдосконалення законодавства в цілях підвищення ефективного виконання завдань кримінального провадження на цій стадії, а також формування компетентностей, необхідних для реалізації кримінальних процесуальних норм у практичних ситуаціях, пов'язаних із забезпеченням прав учасників досудового провадження.</p> <p>До завдань опанування цієї дисципліни належать:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вивчення чинного кримінального процесуального законодавства України, що регламентує процесуальний статус осіб, що беруть участь у досудовому розслідуванні; – з'ясування тенденцій його вдосконалення та розвитку в контексті міжнародно-правових актів у сфері захисту прав і свобод людини і громадянина; – з'ясування проблемних питань теорії і практики застосування норм, що регламентують підстави, порядок та умови здійснення, охорони та захисту прав і законних інтересів учасників досудового провадження; – визначення шляхів їх вдосконалення, приведення у відповідність з міжнародно-правовими актами у сфері захисту прав та свобод людини, що визнані Україною; – набуття навичок складання процесуальних документів, що стосуються забезпечення прав учасників досудового провадження. <p>Дисципліна «Забезпечення прав учасників досудового провадження» спрямована на формування таких компетентностей:</p> <p>СКЗ. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також</p>

	<p>практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні в напрямку ефективного забезпечення прав учасників досудового провадження;</p> <p>СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення щодо забезпечення прав учасників досудового провадження, давати розгорнуту їх юридичну аргументацію;</p> <p>СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні як визначальних гарантій забезпечення прав учасників досудового провадження;</p> <p>СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів захисником, представником потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, а також третьої особи, щодо майна якої вирішується питання про арешт;</p> <p>СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, що стосуються статусу та забезпечення прав учасників досудового провадження, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p><i>Основна література:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Абламський С. Є. Захист прав і законних інтересів потерпілого у кримінальному провадженні: монографія. За загальною редакцією доктора юридичних наук, професора О. О. Юхна. Харків: Панов, 2015. 240 с. 2. Бойко В. П. Актуальні проблеми статусу окремих учасників кримінального провадження: навч. посібник; за ред. Нора В. Т. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 388 с. 3. Тлепова М. І. Процесуальне становище потерпілого під час досудового розслідування: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 221 с. 4. Кучинська О. П., Фулей Т. І., Бараннік Р. В. Принципи кримінального провадження у світлі практики Європейського суду з прав людини: монографія. Ніжин: Аспект-Поліграф. 2013. 228 с. 5. Нор В. Т. Защита имущественных прав в уголовном судопроизводстве. Монография. К.: Выща школа, 1989. 275 с. 6. Кримінальний процес України: Академічний курс: у 3 т. Т.1: Загальна частина / В. Т. Нор, Н. Р. Бобечко, М. В. Багрій, В. П. Бойко, А. Б. Войнарович, О. М. Калужна, М. Р. Мазур, А. А. Павлишин, Х. Р. Слюсарчук, М. І. Шевчук, В. В. Луцик, А. Г. Маланюк // ЛНУ ім. Івана Франка. Львів. 2021. Том 1. 912 с. <p><i>Додаткова література:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гора І. В. Залучення спеціаліста й експерта адвокатом за Кримінальним процесуальним кодексом України // Вісник Академії адвокатури України. 2013. Вип. 1. С. 156–162. URL: http://www.nbuv.gov.ua/j-pdf/vaau_2013_1_26.pdf 2. Дудич А. В. Експерт як учасник кримінального провадження: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2016. 253 с. 3. Капліна О. В. Підозра у кримінальному провадженні: поняття, ознаки, сутність // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. К., 2013. № 1. С. 238–242; Кучинська О. П.

	<p>Процесуальний статус свідка: деякі особливості за новим КПК України // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1(5). С. 295–300.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Луцик В. В. Правовий статус та повноваження прокурора за новим КПК України // Митна справа. 2013. № 1(85). Частина 2. Книга 1. С. 231–238. 5. Нор В. Т. Свідок у кримінальному процесі України: коло осіб, предмет показань та свідоцький імунітет // Вісник Львівського університету. Серія юридична. Вип. 37. Львів, 2002. С. 493–498. 6. Нор В. Т. Удосконалення процесуального статусу потерпілого від злочину та системи гарантії захисту його прав та законних інтересів // Вісник Львівського ун-ту. Серія юридична. 2001. Вип. 36. С. 524–532. 7. Пожар В. Г. Процесуальний статус потерпілого за новим кримінальним процесуальним кодексом України: позитивні кроки та прогалини правової регламентації // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 2. С. 126–131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2013_2_24 8. Стахівський С. М. Проблеми імунітету свідків у кримінально-процесуальному законодавстві // Право України. 1996. № 9. С. 73–75 9. Туманянц А. Р. Інститут слідчого судді за новим Кримінальним процесуальним кодексом України // Університетські наукові записки. 2013. № 1. С. 293–299. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2013_1_45 10. Шибіко В. П. Проблема забезпечення прав потерпілого за новим КПК України 2012 року // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 307–313. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2013_1_54. <p>Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем лише в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p style="text-align: center;"><i>Інформаційні ресурси в Інтернеті:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. https://court.gov.ua – офіційний веб портал судової влади в Україні. 2. http://www.gp.gov.ua – офіційний веб-сайт Офісу Генерального прокурора. 3. http://www.minjust.gov.ua – офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. 4. http://www.mvs.gov.ua – офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України. 5. http://www.nbuv.gov.ua – сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. 6. http://www.reyestr.court.gov.ua – єдиний реєстр судових рішень в Україні. 7. http://zakon5.rada.gov.ua/laws – законодавство України
Тривалість курсу	120 год.
Обсяг курсу	Для денної форми навчання: 32 години аудиторних занять, з яких 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 88 годин самостійної роботи. Для заочної форми навчання: 16 годин аудиторних занять, з

	<p>яких 8 годин лекцій, 8 годин практичних занять та 104 години самостійної роботи.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – процесуальні права та обов’язки підозрюваного; – підстави та порядок затримання підозрюваного та застосування до нього запобіжного заходу; – гарантії особи від незаконного та необґрунтованого затримання або застосування запобіжного заходу та основні напрямки їх вдосконалення; – гарантії особистих та майнових прав підозрюваного; – процесуальні права підозрюваного, які закріплені в Європейській конвенції з захисту прав та основоположних свобод людини та громадянина, а також гарантії їх реалізації та захисту в рішеннях Європейського суду з прав людини; – права та обов’язки потерпілого на різних стадіях кримінального провадження України; – гарантії прав та законних інтересів потерпілого на досудовому розслідуванні кримінального провадження та основні напрямки їх вдосконалення; – процесуальні права та обов’язки цивільного позивача та цивільного відповідача; – гарантії прав та законних інтересів цивільного позивача та відповідача та проблеми їх вдосконалення; – процесуальний статус третьої особи, щодо майна якої вирішується питання про арешт, та напрямки його вдосконалення; – права та обов’язки свідка в кримінальному провадженні України, гарантії їх реалізації та захисту; – свідоцький імунітет та гарантії його застосування; – гарантії прав учасників досудового провадження при застосуванні заходів забезпечення кримінального провадження; – процесуальні права неповнолітнього підозрюваного, його захисника і законного представника при провадженні у справах про кримінальні правопорушення неповнолітніх; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно застосовувати норми кримінального процесуального законодавства, що регламентують підстави, умови набуття процесуального статусу учасниками досудового провадження, а також порядок реалізації і захисту їх прав та законних інтересів на досудовому розслідуванні; – правильно застосовувати норми Європейської конвенції про захист прав та основоположних свобод людини і громадянина 1950 р., що стосуються захисту прав і свобод людини на досудовому розслідуванні та рішеннях Європейського суду з прав людини з цих питань; – складати процесуальні документи, що стосуються статусу та забезпечення прав учасників досудового провадження; – аналізувати і правильно тлумачити норми кримінального процесуального законодавства, які регламентують процесуальний статус учасників досудового провадження.

Ключові слова	Досудове провадження, учасник досудового провадження, процесуальний статус, процесуальні гарантії.
Формат курсу	Форма навчання – денна; заочна
Форми і види навчальних занять	Лекції, практичні заняття, індивідуальна робота, консультації, елементи дистанційного навчання, проміжний та підсумковий контроль
Зміст дисципліни за темами	
Лекція 1	Суб'єкти досудового провадження.
Практичне заняття 1	
Лекція 2	Засади кримінального провадження як гарантії забезпечення прав та законних інтересів учасників досудового провадження.
Практичне заняття 2	
Лекція 3	Забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій та бездіяльності на досудовому розслідуванні.
Практичне заняття 3	
Лекція 4	Забезпечення прав та законних інтересів потерпілого на досудовому розслідуванні.
Практичне заняття 4	
Лекція 5	Забезпечення прав та законних інтересів підозрюваного на досудовому розслідуванні.
Практичне заняття 5	
Лекція 6	Забезпечення прав та законних інтересів цивільного позивача, цивільного відповідача та третьої особи, щодо майна якої вирішується питання про арешт, на досудовому розслідуванні.
Практичне заняття 6	
Лекція 7	Забезпечення прав та законних інтересів свідка на досудовому розслідуванні.
Практичне заняття 7	
Лекція 8	Забезпечення прав та законних інтересів експерта і спеціаліста на досудовому розслідуванні.
Практичне заняття 8	
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру комбінований
Пререквізити	Для вивчення дисципліни студенти повинні мати базові знання з кримінального права, кримінального процесу та криміналістики
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентації, обговорення, дискусії, групові проєкти
Необхідне обладнання	Комп'ютерна техніка з виходом в мережу Інтернет
Критерії оцінювання	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються у такому співвідношенні: <ul style="list-style-type: none"> - практичні: 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 25; - контрольні заміри (модулі): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 25; - залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. - підсумкова максимальна кількість балів 100. При цьому обов'язково враховуються: присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання.
Перелік питань до заліку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та класифікація суб'єктів досудового провадження. 2. Слідчий суддя як суб'єкт досудового провадження. 3. Сторони на досудовому провадженні. 4. Суб'єкти досудового провадження, які мають власний інтерес у ньому. 5. Інші учасники досудового провадження. 6. Поняття, система та значення засад кримінального провадження.

7. Юридичний зміст засади верховенства права.
8. Юридичний зміст засади законності.
9. Юридичний зміст засади поваги до людської гідності.
10. Юридичний зміст засади рівності перед законом та органом, який здійснює досудове провадження.
11. Юридичний зміст засади публічності.
12. Юридичний зміст засади забезпечення права на захист.
13. Юридичний зміст засади доступу до правосуддя та обов'язковості судових рішень.
14. Юридичний зміст засади змагальності сторін та свободи в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості.
15. Юридичний зміст засади забезпечення права на свободу та особисту недоторканність.
16. Юридичний зміст засади розумності строків кримінального провадження.
17. Юридичний зміст засади забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності.
18. Юридичний зміст засади презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини.
19. Суб'єкти та строки подання скарги на рішення, дії або бездіяльність слідчого чи прокурора на досудовому провадженні.
20. Рішення, дії чи бездіяльність слідчого, які можуть бути оскаржені до прокурора на досудовому провадженні.
21. Рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, які можуть бути оскаржені до слідчого судді: суб'єкти, підстави та строки оскарження.
22. Повернення скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, відмови у відкритті провадження: підстави та значення.
23. Ухвали слідчого судді, які підлягають оскарженню під час досудового розслідування: підстави та порядок.
24. Кримінальна процесуальна відповідальність слідчого та прокурора на досудовому розслідуванні.
25. Поняття потерпілого та його процесуальний статус на досудовому провадженні.
26. Забезпечення прав та законних інтересів потерпілого під час проведення слідчих (розшукових) дій на досудовому розслідуванні.
27. Забезпечення прав потерпілого на оскарження рішень, дій та бездіяльності слідчого та прокурора на досудовому розслідуванні.
28. Поняття підозрюваного та його процесуальний статус.
29. Забезпечення прав та законних інтересів підозрюваного при застосуванні заходів забезпечення кримінального провадження.
30. Забезпечення права підозрюваного на оскарження рішень, дій та бездіяльності слідчого та прокурора на досудовому розслідуванні.
31. Законодавче закріплення поняття цивільного позивача та цивільного відповідача у кримінальному провадженні.
32. Процесуальний статус цивільного позивача та цивільного відповідача на досудовому провадженні.

33. Забезпечення прав та законних інтересів цивільного позивача та цивільного відповідача під час проведення слідчих (розшукових) дій.
34. Цивільний позов як основний спосіб відшкодування шкоди, заподіяної кримінальним правопорушенням, та гарантії прав і законних інтересів цивільного позивача та цивільного відповідача.
35. Процесуальний статус третьої особи, щодо майна якої вирішується питання про арешт, на досудовому провадженні.
36. Поняття свідка на досудовому провадженні.
37. Процесуальні права та обов'язки свідка.
38. Предмет показань свідка.
39. Свідоцький імунітет, підстави та проблеми його застосування.
40. Гарантії прав свідка та проблеми їх вдосконалення.
41. Процесуальний примус за кримінальним процесуальним правом України: поняття та значення.
42. Заходи забезпечення кримінального провадження: поняття, значення, види, підстави та загальні правила застосування.
43. Виклик слідчим, прокурором та судовий виклик.
44. Привід: поняття, підстави застосування, постановлення та виконання рішення про здійснення.
45. Накладення грошового стягнення: поняття, підстави застосування, винесення рішення про накладення.
46. Тимчасове обмеження в користуванні спеціальним правом: поняття, підстави застосування, види спеціального права, яке може бути обмежене, постановлення рішення про тимчасове обмеження, продовження строку.
47. Відсторонення від посади: підстави застосування, постановлення рішення про застосування, продовження строку.
48. Тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя: підстави застосування, постановлення рішення про застосування, продовження строку.
49. Тимчасовий доступ до речей і документів: підстави застосування, предмети та документи, доступ до яких заборонений, постановлення та виконання рішення про доступ, наслідки невиконання.
50. Тимчасове вилучення та арешт майна: підстави та порядок тимчасового вилучення майна, підстави для арешту майна, постановлення рішення про арешт майна
51. Запобіжні заходи в системі заходів забезпечення кримінального провадження: поняття, види, мета та підстави застосування.
52. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу.
53. Запобіжні заходи, що застосовуються до неповнолітніх.
54. Запобіжні заходи, що застосовуються до осіб, стосовно яких вирішується питання про застосування примусових заходів медичного характеру.
55. Особисте зобов'язання: поняття, порядок застосування, наслідки порушення особистого зобов'язання.
56. Особиста порука: поняття, порядок застосування, наслідки порушення особистої поруки.

	<p>57. Домашній арешт: поняття, порядок застосування, строк домашнього арешту, продовження строку .</p> <p>58. Застава: поняття, порядок застосування, межі розміру застави, підстави та порядок звернення застави в дохід держави. Обставини, що можуть виключати застосування застави.</p> <p>59. Тримання під вартою як винятковий запобіжний захід в системі заходів забезпечення провадження: підстави та порядок застосування.</p> <p>60. Строк тримання під вартою та порядок його продовження.</p> <p>61. Затримання з метою приводу для розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу: підстави, порядок, строки, гарантії законності.</p> <p>62. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду (законне затримання, затримання уповноваженою службовою особою) як тимчасовий запобіжний захід: підстави, порядок, строк затримання.</p> <p>63. Зміна та припинення дії запобіжного заходу. Порядок звільнення особи з-під варти.</p> <p>64. Судовий контроль за законністю застосування запобіжних заходів. Загальні обов'язки судді щодо захисту прав людини.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету з метою оцінювання якості викладання курсу буде надано після завершення його вивчення</p>